

Dokument nr. 6.

(1951)

(Fra Stortingets Presidentskap)

Saken oberst Getz — Martin Tranmæl m. fl.

Skrivelse av 3. februar 1951 fra Det kgl. Forsvarsdepartement til Stortingets presidentskap.

Forsvarsdepartementet tillater seg med dette å underrette det ærede Presidentskap om at saken vedrørende oberst Getz's fektningsrapport har vært gjenstand for rettslig etterforskning. Den militære Påtalemyndighet har deretter bl. a. tatt stilling til spørsmålet om påtale mot oberst Getz.

Sjefen for Hæren har, som Generaljurisdiksjonssjef, den 31. januar avgitt følgende uttalelse:

«Jeg finner at oberst Getz tilleggsrapport er tjenstlig meddelelse eller erklæring i den militære straffelovs forstand, se dens §§ 67 og 68. Men da det til straff for usanne opplysninger i meddelelser eller erklæring som nevnt, kreves forsett, og Generaljurisdiksjonssjefen ikke anser det som foreligger tilstrekkelig til å godtgjøre at oberst Getz var seg bevisst at hans fremstilling var uriktig — bestemmer Generaljurisdiksjonssjefen at saken i forhold til obersten henlegges på grunn av bevisets stilling.

Mot Tranmæl, Zakariassen, Lie og Haugen og mot daværende krigsdommer Lindboe, er der ikke kommet frem noget som gir grunn til forføyninger fra den militære påtalemyndighets side.

Det er under etterforskningen brakt på det rene at beskyldningene mot dem er grunnløse, og de må etter Generaljurisdiksjonssjefens mening bero på en fullstendig forskyvning i erindringsbilledet hos oberst Getz.»

Generaljurisdiksjonssjefen har truffet sin avgjørelse på grunnlag av en lang innstilling fra Generaladvokaten datert 14. desember 1950. Denne uttalelse ligger også ved i sakens dokumenter.

Forsvarsdepartementet antar for sitt vedkommende at det vil være nødvendig og riktig å gjøre Generaladvokatens innstilling og Generaljurisdiksjonssjefens avgjørelse kjent for offentligheten. Det er imidlertid etter departementets mening overveiende grunner som taler for at denne offentliggjørelse skjer fra det ærede Presidentskaps side i form av et stortingsdokument. Dersom Presidentskapet mener at Forsvarsdepartementet bør offentliggjøre innstillingene, vil departementet sørge for at dette blir gjort.

Vedlagt følger sakens dokumenter som besendt i retur til Forsvarsdepartementet.

Jens Chr. Hauge.

Skrivelse av 14. desember 1950 fra Generaladvokaten til Generaljurisdiksjonssjefen for Hæren.¹

HOK Jnr. 5125/49/A (G adv. sak nr. 65/1949):
Oberst Getz — Martin Tranmæl m. fl.

Under debatten i Odelstinget den 21. oktober 1948 uttalte stortingsmann Sven Nielsen bl. a. (dok. 6 side 2):

Jeg har fått meg tilstillet en gjenpart av en fektningsrapport fra brigaden i Nord-Trøndelag. Der står bl. a., jeg siterer:

«I brigadekvarteret innfant seg (vistnok) 29. april 1940: redaktør Tranmæl, Zakariassen, Lie og en herre til — via Sverige — og anførte at de kom fra regjeringen i Elverum. Redaktør Tranmæl, som jeg møtte for første gang under disse alvorlige forhold, var særdeles elskverdig og tilbød sin hjelp, — f. eks. ved plasing av Zakariassen som presseveileder ved brigadekvarteret og Lie som radioekspert m. v.

¹ De dokumenter det vises til i nærværende skrivelse fulgte som vedlegg og er sendt tilbake til Forsvarsdepartementet.

Jeg tok henvendelsen som alvorlig ment under disse forhold og plaserte de tre herrer som foreslått. Tranmæl selv ønsket å bevege seg fritt.

De par følgende dager inngikk fra flere kanter rapport til meg om at der fra steder herene var plasert ble drevet en farlig agitasjon, idet ansvaret for vår ulykkelige stilling og mangel på forsvarsmidler ble lagt på de militære sjefers, som under debaklene i Syd-Norge hadde vist seg å være forredere. De hadde fått bevilget 200 millioner kroner til våpen bl. a., men sabotert anskaffelsen. Regjeringen var derfor ansvarsfri, og de militære sjefers forrederi var skyld i katastrofen.

Soldaterråd måtte derfor nå opprettes og offiserene bevoktes.

Disse opplysninger ble av daværende krigsdommer (nåværende fylkesmann) Lindboe også tjenstlig rapportert til brigaden ved hans besøk i brigadekvarteret i nærvær av oberst Wettre, ing. W. Getz og meg.

Jeg hørte etter kapitulasjonen at noe lignende hadde inntruffet på Nordmøre.»

Straks jeg leste dette, følte jeg meg overbevist om at disse herrer ikke kom fra og ikke var sendt av regjeringen på Elverum. Det glieder meg å kunne si, etter at jeg har snakket med medlemmer av regjeringen på Elverum, at de ikke var sendt av Regjeringen, og at det kan dementeres kategorisk.»

Det er på det rene at de opplysninger representanten refererte, er ordlydende gjengitt fra et dokument han samme dag hadde mottatt fra oberst Getz, betegnet som «et blad av tilleggsrapport til oberst Getz' fektningsrapport fra Nord-Trøndelag pag. 4». Bladet foreligger i original som dok. 93. Det fulgte med skriv fra oberst Getz til Nielsen av 18. oktober 1948 (dok. 94) slik:

«Etter oppfordring fra enkelte som anser det av betydning nå under riksrettdebatten «vil jeg ikke unnlate» å sende deg et papir, som i det vesentlige gjengir hva jeg har innlevert på behørig sted, men hittil ikke ansett det opportunt å offentliggjøre.

Jeg stiller det til disposisjon for tilfelle det kan finne noen heldig anvendelse p. t.

Jeg ser forøvrig i alle tilfelle gjerne at du — og andre — blir bekjent med grunne til at fektningsrapporten ble trykt i sin tid. — Jeg har aldri opplyst om det hittil og har nettopp fått statsråd Hauges ban-bulle i den anledning, uten å gi ham grunn for øvrig, — utover at den er av politisk natur.»

Med «behørig sted» siktet oberst Getz til Den krigshistoriske avdeling hvor Getz på anmodning av sjefen for avdelingen, oberst Schiøtz, den 27. april 1947 hadde innlevert et skrift datert 22. s. m., kalt «Personlige stemninger før og under krigen 1940.» Jeg viser til oberst Schiøtz rettslige forklaring, dok. 91 side 3. Skriftet er fremlagt i original som dok. 90 med anmodning om retur til Den Krigshistoriske Avdeling, når behandlingen av denne saken er avsluttet. Til side 6 er heftet et håndskrevet notat, hvis innhold stemmer med det dokument som ble referert av Sven Nielsen,

bortsett fra avsnittet om krigsdommer Lindboe som heimelsmann for de meddelte opplysninger. Det er riktignok også ellers noen mindre uoverensstemmelser i teksten, men disse er av rent redaksjonell art og gjør ingen forskjell for meningen.

Stortingsmann Sven Nielsens referat av oberst Getz' opplysninger fremkalte kraftige protester fra Tranmæl, Zachariassen og Lie og fra Ingvald Haugen, som var den fjerde av de herrer Getz hadde siktet til.

Stortingsmann Ingvald Haugen som selv var medlem av Odelstinget og til stede i det møte hvor opplysningene ble referert, tok ordet til imøtegåelse og uttalte bl. a. følgende (dok. 6 side 2):

«Det er riktig at Tranmæl, Zakariassen og undertegnede kom over Sverige, og vi kom til Namsos akkurat den dag Namsos var bombet sender og sammen. Våre militære styrker som var små og få og lå borte på Snåsa-avsnittet, var i en meget vanskelig stilling av mange grunner, ikke minst på grunn av snemassene og de vanskelig fremkommelige veier, som etter to dagers kjøring faktisk var en eneste sump. Håkon Lie kom dagen etter, ikke fra Sverige, men fra Alesund, som representant og befullmektiget for Norsk Rikskringkasting, med det oppdrag å sørge for å få kringkastingsstasjonen på Namsos i sving. Tranmæl, Zakariassen og undertegnede gjorde straks de offiserer i brigaden som lå i Snåsa-avsnittet, oppmerksom på at vi stilte oss til tjeneste til det de måtte ønske, og det de ba om, var om vi kunne være dem behjelpelig med å få sivilfolket mobilisert, slik at man kunne få arbeidslivet og særlig vegvedlikeholdet i sving. Jeg skal ikke komme inn på de forsøk vi der gjorde. Forholdet var det at Namsos' befolkning var ikke i Namsos, den var i de omliggende distrikter, langt inne på fjellet, vettskremt etter den forferdelige bombing som foregikk. Engelskmennene var på vei til fronten, de hadde fått sitt utstyr i land og var på vei til Snåsa. Franskmennene var kommet til Namsos, men gikk der, fordi de hadde mistet alt sitt utstyr. Under disse omstendigheter fikk vi sent en kveld beskjed gjennom en kurer fra oberst Getz om at han ønsket å få tale med oss i sitt hovedkvarter. Vi ble kjørt dit i mulm og mørke, borte fra Snåsa et sted. Jeg var til stede under denne konferansen. Jeg kan bare si at da jeg senere fikk høre om oberst Getz' bok, så slo det meg at den var ikke i overensstemmelse med den optimistiske oberst Getz vi snakket med den kvelden. Han var meget optimistisk og mente at den fronten skulle de holde. Det gjaldt bare å få tilførselslinjene i stand, og det var det han appellerte til oss om. Jeg kan forsikre at det ble overhodet ikke nevnt et ord om det som står i denne rapport. Det vi snakket med ham om, var at det på det tidspunkt oppholdt seg omkring 20 utenlandske journalister på Formofoss. De oppfanget hver for seg meldinger om hva det var som foregikk på frontavsnittet. Så stakk de over grensen til Sverige, og derfra kom det de merkeligste rapporter om hva det var som foregikk på Namsos. Det gjorde Getz oppmerksom på, og Getz appellerte straks til oss om vi kunne være behjelpelig med

å få en sambandstjeneste her. Og her var det Zakariassen kom inn. Han kom just ikke dyttende med noen fullmakt fra Regjeringen, og heller ingen annen av oss, det hadde hverken Tranmæl eller jeg, vi var alminnelige sivilister.

Vi var noen dager senere i en konferanse hos Getz, og det var den samme optimistiske Getz vi snakket med. Men vi hørte intet under den diskusjon, eller den samtale vi hadde — det var ingen diskusjon, det var en fortrolig samtale vi hadde med ham om hvordan det lå an ved frontavsnittet. Han konkluderte med å innby oss sammen med alle de journalistene som fantes. Han skulle sette opp en ekstra vogn som skulle ta journalistene og oss andre så langt fram som det gikk an til frontlinjen. Det var det som foregikk på Namsos. Tranmæl og jeg var der til siste øyeblikk da det gjaldt å komme seg ut av byen før tyskerne rykket inn. Jeg vil derfor her med en gang stemple den rapporten som hr. Sven Nielsen har fått tak i, som en sammenhengende usannhet. Det er ikke et ord sant i den rapporten. Og den som har skrevet den, hvis den finnes i annalene som en alminnelig tjenesterapport, han bør jamen santen bli krevet til ansvar, han bør ikke slippe unna.»

Liknende protester fremkom deretter fra Martin Tranmæl (dok. 6 side 9), fra Haakon Lie (dok. 6 side 10) og fra Axel Zakariassen (dok. 6 side 10).

Dessuten protesterte fylkesmann (i 1940 krigsdommer) Lindboe i skriv av 27. november 1948 slik (dok. 6 side 6):

«Under Odelstingets behandling av tilråding fra protokollkomiteen om «Innstilling fra Undersøkelseskommisjonen av 1945» ble det av en av representantene gjengitt deler av en fektningsrapport vedrørende krigshandlingene i Nord-Trøndelag 1940 og avgitt av brigadekommandøren oberst Getz. Rapporten ga uttrykk for at visse navngitte personer — etter at de av brigaden var antatt som hjelpere i nærmere angitte stillinger — drev en «farlig agitasjon» mot offiserene, gående ut på at disse hadde ansvaret for landets ulykkelige stilling og den tilstedeværende mangel på forsvarsmidler, videre at de militære sjefer var forredere og skyld i katastrofen samt endelig at soldaterråd måtte opprettes og offiserene bevoktes. Dette skulle jeg i egenskap av daværende krigsdommer «tjenstlig rapportert til brigaden ved hans besøk i brigadekvarteret i nærvær av oberst Wettre, ing. W. Getz og meg (oberst Getz).»

Da jeg mot formodning ikke er avkrevet noen forklaring finner jeg av eget tiltak å burde tilstille hr. statsråden en redegjørelse.

Til orientering finner jeg å burde oversende avskrifter av brev av 4. oktober 1948 fra advokat Rolf Løchen til meg, mitt svarbrev av 8. s. m. og advokatens brev til meg av 9. s. m.

Jeg viser til hva jeg har uttalt i brevet til advokat Løchen av 8. oktober 1948 — jeg fastholder helt ut hva der er skrevet.

Jeg finner å burde tilføye:

- 1) Før jeg ble kjent med fektningsrapporten, var jeg helt uvitende om at de der navngitte personer under krigshandlingene i 1940 fikk noe oppdrag av brigaden. Jeg kjente til at redaktør Tranmæl oppholdt seg i Nord-Trøndelag, men trodde han kom

dit som flyktning. De øvrige personer var meg helt ukjente, og jeg hadde intet kjennskap til at de oppholdt seg i Nord-Trøndelag i 1940.

- 2) Jeg har vært helt ubekjent med at det fra noe hold i 1940 ble drevet agitasjon mot offiserene som i fektningsrapporten angitt, og som munnet ut i at det måtte opprettes soldaterråd og at offiserene måtte bevoktes. Jeg har ikke med et eneste ord hørt at soldaterråd var ønsket, fryktet eller påtenkt. Jeg hørte intet om dette under krigshandlingene, og heller ikke senere har jeg hørt noe slikt, det være seg under okkupasjonen eller etter frigjøringen. Det er derfor klart at jeg heller ikke har hørt de i fektningsrapporten navngitte personer knyttet til en slik agitasjon.
- 3) Jeg har aldri avgitt noen «tjenstlig rapport» om denne agitasjon og de nevnte personer til brigaden, noe som for øvrig er selvsagt etter hva jeg foran har opplyst. Jeg nevner at jeg bare var i brigadekvarteret i Snåsa en gang, og etter de hittil framkomne opplysninger lå dette besøk i tid før de i fektningsrapporten nevnte fikk sine oppdrag. Videre har oberst Wettre offentlig uttalt (se «Dagsavisen», Trondheim, for lørdag 6. november 1948) at han overhodet ikke har vært tilstede ved noe møte i brigadekontoret mellom oberst Getz og meg.»

De dokumenter jeg her har vist til, er bortsett fra følgebrevet fra Getz til Sven Nielsen alle gjengitt i Stortingsdokument nr. 4, 1949, deriblant også «Personlige stemninger før og under krigen 1940», som er gjengitt side 4 fig.

I samsvar med anmodningen fra Ingvald Haugen og for øvrig også etter henstilling fra Sven Nielsen tok Stortingets Presidentskap initiativet til rettslig etterforskning og henvendte seg om dette til Forsvarsdepartementet, som i skriv av 4. juli, 1949 til Generaljurisdiksjonssjefen for Hæren (ekspedisjonsarket Ib) anmodet om iverksettelse av rettslig etterforskning i saken. Etterforskning ble deretter satt i gang i henhold til Generaljurisdiksjonssjefens påtegning av 23. s. m. Den har vært omfattende og har foruten en rekke rettslige avhør ført med seg henvendelse til alle offiserer som i kompanisjefer eller høyere stilling gjorde tjeneste ved 5. brigade, og videre til de dengang fungerende ordførere, politimestere og lensmenn i distrikter som ble berørt av operasjonene den gang. Dette er grunnen til at saken har tatt tid, og at etterforskningen ikke har kunnet avsluttes før.

Under den følgende redegjørelse for de påtalemessige spørsmål som melder seg, er det naturlig først å omtale Tranmæls, Lies, Zakariassens og Haugens forhold, og deretter oberstløytnant Getz. Jeg finner det riktig også å føye til noen ord om krigsdommer Lindboe.

Martin Tranmæl, Haakon Lie, Axel Zachariassen og Ingvald Haugen.

Jeg har oppfattet oberst Getz slik at han beskylder Tranmæl, Lie, Zachariassen og Haugen for å ha utgitt seg som utsendinger fra Regjeringen i Elverum, og for å ha foregitt ønske om å yte lojal bistand, mens det virkelige forhold var at herrene kom for å agitere mot forsvaret og de militære sjefers. Leseren må nødvendigvis få det inntrykk at beskyldningen om de militære sjefers forrederi i Syd-Norge skrev seg fra Tranmæl, Lie, Zachariassen og Haugen, og at det var dem som ville ha soldaterråd opprettet og offiserene bevoktet. Oberst Getz har heller ikke benektet at dette er meningen.

Det er uten videre klart at de fire herrer har gjort seg skyldig i alvorlige militære forbrytelser, hvis skuldingene mot dem er sanne. Det springende punkt, tilskynnelsen til opprettelse av soldaterråd og til å sette offiserene under bevoktning, rammes av den militære straffelovs § 49, (jfr. i krigstid § 97 nr. 5), som setter straff for den som søker å opphisse krigsmenn til i fellesskap å øve vold eller tvang mot foresatte eller å nekte lydighet. Lanseringen og spredningen av ryktene om de militære sjefers forrederi og om sviktende motstandsevne som følge av sabotering av anskaffelser til forsvaret rammes av krigsartikkelens § 86, som setter straff for den som utspres etterretninger som er egnet til å nedsette krigsfolkets mot.

Hvis så alvorlige forbrytelser var begått i krigstid og på krigsskueplassen av folk i så ansvarsfulle stillinger eller med så fremskutt posisjon som de personer det her gjelder, ville straffeforfølgning mot dem ikke ha kunnet unnlates selv på det sene tidspunkt da skuldingene kom fram.

Imidlertid er det under etterforskningen brakt på det rene at skuldingene er helt grunnløse og grepet ut av luften.

Det går fram av hva jeg tidligere har anført at fylkesmann Lindboe energisk fralegger seg å ha gitt oberst Getz noe holdepunkt for hans opplysninger.

Andre heimelsmenn Getz påberoper, viser tilbake til Getz. Det gjelder således kaptein Eidsmo, fra hvis rettslige forklaring jeg refererer (dok. 20 side 3):

«Vitnet husker at oberst Getz ved en anledning har meddelt at han fra krigsdommeren, daværende sorenskriver Lindboe, hadde fått underretning om at det gikk rykter om at det var tatt ut to soldater pr. befalingsmenn for å passe på denne.

Det er bare fra oberst Getz han har hørt dette om Lindboe.»

Det samme gjelder i virkeligheten det av

Getz påberopte hovedvitne Gulbrand Dahl. Riktignok uttaler denne i skriv til Getz av 17. februar 1949 (dok. 13 side 4):

«Samtalen (med kaptein Eidsmo den 30. april, 1940) artet seg nærmest som en orientering for meg. Kapteinen uttalte seg som følger (ikke ordrett): «Staben har fra forskjellige hold — bl. a. fra krigsdommer Lindboe — mottatt opplysninger om at det fra enkelte personers side, særlig Tranmæl og Haugen, drives agitasjon mot de militære disposisjoner, og at flere offiserer stemples som feige og forredere.»»

Det vises her til Eidsmo, som i sin tur viser til Getz. Dahl har dessuten i sin senere rettslige forklaring (dok. 91 side 11) innrømmet at han ikke er sikker på at han har dette om Lindboe fra Eidsmo, og jeg anser det minst så sannsynlig at han i likhet med Lindboe har opplysningen fra Getz.

Hvorom allting er, må det i forhold til Tranmæl, Lie, Zachariassen og Haugen være avgjørende at det på de steder hvor de medvirket, i det hele tatt ikke har forefalt noen slik agitasjon eller vært tilløp til slike agitasjoner mot offiserene som referert av Getz. Getz' egen fektningsrapport (dok. 44 i den borgerlige etterforskningssak) inneholder ikke noe om det. Det motsies av den tale av oberst Wettre den 10. mai 1940 som er gjengitt etter rapporten (side 161). Jfr. Wettres opplysninger i «Dagsavisen» for 6. november 1948 og hans skriv til meg av 23. mai 1950 (dok. 36a). Heller ikke oberst Getz har som brigadesjef og fungerende jurisdiksjonssjef merket noe til agitasjonen eller følgende av den. Hverken krigsdommer eller krigsadvokat (dok. 41) har hatt føling med den.

For å være helt sikker har en likevel skrevet til de offiserer som med kompanisjefs eller høyere kommando deltok i operasjonene og dessuten til ordførerne og til politimestere og lensmenn i de distrikter som ble berørt av dem. Samtlige svar er negative.

Jeg viser for offiserenes vedkommende til dok. 25 (major Knudsen), 26 (major Silseth), 27 (oberstløytnant Skålvik), 28 (oberstløytnant Fougner), 29 (kaptein Sire), 30 (kaptein Fuglår), 31 (rittmeister Andresen), 32 (major Lauglie), 34 (major Lüdemann), 35 (rittmeister Mortensen) og 60 (kaptein Lundby).

For politimestere og lensmenn viser jeg til dok. 33 (politimesteren i Inntrøndelag), 40 (politimesteren i Namdal), 39 (lensmannen i Overhalla), 43 (Øvre Stjørdal), 47 (Namsos), 48 (Sparbu), 49 (Namdalseid), 51 (Verdal) og 59 (Grong), samt 67 (Liane).

Om ordførerne viser jeg til dok. 42 (Verdal), 44 (Lånke), 45 (Stjørdal), 46 (Levananger), 50 (Røra), 52 (Hegra), 53 (Stod), 54

(Kvam), 55 (Steinkjer), 56 (Høylandet), 57 (Malm), 58 (Egge), 61 (Beitstad), 62 (Meråker), 63 (Nordli), 64 (Harran), 65 (Frol), 66 (Åsen), 68 (Røyrvik), 69 (Skogn) og 70 (Overhalla).

Det må etter dette ansees utelukket at Tranmæl, Lie, Zachariassen og Haugen har drevet noen slik nedbrytende agitasjon som de er blitt beskyldt for av Getz. For påtalemyndigheten er dermed saken forsåvidt klar, slik at ytterligere redegjørelse skulle synes overflødig. Hensett til den publisitet skuldningene har fått, finner jeg det likevel riktig å føye til at en i saken har direkte bevis for at Tranmæl og de andre herrer som har vært nevnt sammen med ham, kom til Trøndelag med en sterk nasjonal innstilling, som ga seg positive utslag under deres opphold der.

Særlig nevner jeg det referat en har i «Høgeland Arbeiderblad» for 3. mai 1940 av Tranmæls 1. mai-tale i Mosjøen to dager før (dok. 102). Jeg gjengir de deler av talen hvor Tranmæl kommer direkte inn på forsvarskampen:

«Vi er et lite, fredselkende folk, den norske nasjon som i dag er kommet opp i en krigssituasjon som vi aldri har tenkt oss muligheten av. Nazi-overfallet truer med å legge i grus alt det vi har bygget opp, vår frihet, våre heim og vår kultur. Det er vår plikt å reise oss til kamp mot dette overfall.

Men nå er vi samlet i den del av landet som er fritt, og tiden til å ta offensiven er inne. Vi har kjernen av tapre, viljesterke soldater og offiserer, og vi har de allierte med oss. Mange synes kanskje at det har gått sent med de alliertes hjelp, men en skal huske på de mange tekniske vanskeligheter de har hatt å kjempe med.

Oppgaven er nå å rydde landet nordfra. Og det skal lykkes, selvom tyskerne søker dekning bak sivilfolket, truer dem med revolven til å grave skyttergraver og arbeide på flyplasser for seg, en krigsførsel så rå og lommen som en aldri har sett maken til, men ut skal de.

Når det er gjort, så skal vi rense den indre front, og deretter blir det å ta fatt på å bygge opp igjen.

Arbeiderbevegelsen vil fortsette sitt arbeid, men i dag er her ikke noe skille. Det samme som vi så i Finnland. Vi står sammen i enighet, og det gjelder at vi er med alle i arbeidet for å støtte vårt forsvar. Vi vet at våre soldater ved fronten ikke er tvunget fram, men de brenner etter å få prøve krefter med nazi. Men vi må også huske på at bak fronten må det nødvendige arbeide gjøres. Det er like viktig som ved fronten. Derfor må enhver arbeidsdyktig kvinne og mann være på plass. Ikke noe må bli forsømt.

Det er tunge tider i landet, og vi har ikke tenkt oss å skulle komme i denne stilling. Verst er det kanskje for dem som lever i de okkuperte områder. De får ikke være med å gjøre sitt, de er som arrestert. Vi som er frie, står i en langt heldigere stilling, men også mer krevende. Nå er det vi er satt på

prøver — nå skal vi vise hva vi duger til. Det er lett å være med når alt går godt.

Det er samkjensle som er det viktigste i dag for Norges frihet og Norges framtid.

Skal demokratiet og våre idéer seire, da må nazismen og fascismen beseires. Det mørke som hviler over våren i vårt land og folk, skal jages bort, og med et enig folk igjen føre landet fram mot lyset. Nazismen og fascismen må utryddes. Det gir seg også uttrykk i fellesfølelsen nå.

Til tross for de store offer vi må lide, skal vi seire igjen og heise vårt eget frie flagg der hvor nå hakekorsflagget er heist. Vårt norske flagg, symbolet på vårt eget folk og fridom.»

Den samme nasjonale og positive innstilling til de oppgaver som forelå, preger også opptegnelsene i Ingvald Haugens dagbok (dok. 96). Av disse opptegnelsene kan dessuten konstateres at Haugen ikke nærmet noen uvennlig innstilling overfor oberst Getz eller så med uvilje og mistillit på hans ledelse av operasjonene. Jeg viser til side 4, 2. avsnitt:

«Allerede ved mitt første besøk i staben fikk jeg ordnet med et pressebesøk ved fronten, slik at reporterne samtidig skulle få høve til å intervju oberst Getz som hadde den såkalte brigadekommando, men som til slutt også overtok den virkelige ledelse da generalen var sjuk. Tranmæl hadde snakket med denne generalen og fått et nedslående inntrykk av ham. Getz virket avgjort bedre, og kaptein Eidsmo var en kraftig, korrekt yrkesmilitær.»

I virkeligheten har da også tidligere løytnant Gulbrand Dahl som Getz særlig har påberopt under rettsmøte i Oslo militære forhørsrett den 29. september i år gitt en framstilling hvor det ikke er blitt meget igjen av de opprinnelige anklager. Jeg refererer fra rettsboken, dok. 91 side 12:

«Angående den i rapporten nevnte reise fra Stockholm til Snåsa via Østersund m. v., forklarer v. at den foregikk i følge med redaktør Anner og redaktør Tranmæl samt bl. andre nuværende stabssersjant Kuna. Sistnevnte oppholdt seg dels i samme kupé som v. og Tranmæl, dels i en annen kupé. V. vil ikke unnlate å nevnte at Kuna på det tidspunkt hadde vondt for å oppfatte det norske språk.

Underveis nevnte Tranmæl ikke spesielt Nord-Møre eller noe annet distrikt, men forholdene i forbindelse med krigen i Syd-Norge var stadig oppe til diskusjon. V. ville ikke hevde at redaktør Tranmæl drev noen agitasjon underveis. Det var som nevnt diskusjoner hvor detagene hadde forskjellig mening om grunnen til det dårlige utfall av kampen i Syd-Norge. Derimot var det ingen uenighet om at man for fremtiden måtte stå sammen og gjøre det best mulige ut av situasjonen.

Alle var enige om at liknende begivenheter ikke måtte forekomme i Nord-Trøndelag.

Med hensyn til nest siste avsnitt i rapporten side 4 uttaler v. at ordet «agitasjon» kanskje ikke dekker det som ble sagt. Tranmæl og Haugen deltok nærmest i diskusjoner hvor man drøftet alt det som var hendt på Østlandet og hvor herrerne ga offiserene skylden

for begivenhetenes utvikling der. Kritikken var rent positiv og munnet ut i at noe «sånt» måtte ikke hende nordpå. V. har ikke kjennskap til at Tranmæl og Haugen uttalte seg nedsettende om befalet i Trøndelag, bortsett fra en del diskusjon om major Halvdan Sundlo. V. tror at herrenes mening var god. De ville ikke motarbeide, men styrke staben. Derimot mener nok v. at de anbefalte at soldatene fikk anledning til å oppsøke staben for å delta i avgjørelsene som ble truffet der.

Angående sensursentralen på Formofoss opplyser v. at pressetjensten ble overlatt til redaktør Zachariassen. V. hadde liten anledning til å følge med i detaljene i hans arbeide. Det forekom ingen uoverensstemmelser mellom dem om arbeidet, og v. fant ingen betenkelighet ved at Zachariassen hadde fått slikt oppdrag. Noen grunn til mistanke mot ham forelå ikke.»

Hva angår den kritikk Tranmæl under reisen gjennom Sverige skal ha uttalt mot norsk befa, forklarer stabssersjant Kuna (Rudolf) som vitne i forhørsretten (dok. 91 side 7) at han ikke kan huske at Tranmæl under reisen kom med noen kritikk mot det norske befalskorps.

Derimot er det sannsynlig at Ingvald Haugen har uttalt skarp kritikk over ting han hadde sett på Kongsvinger. Jeg viser til Haugens forklaring, dok. 91 side 15:

«Etter oppholdet på Kongsvinger 10. april 1940 var v. temmelig rasende over hva han hadde sett foregikk der. På v.s foranledning ved henvendelse til en oberstløytnant fra Elverum ble det uttalt at det skulle sendes et spesialkompani til Kongsvinger for å rydde opp i forholdene. Det er mulig at v. på ett eller annet tidspunkt under reisen i Sverige eller senere har uttalt seg nokså krast om det han hadde sett i Kongsvinger.»

På forespørsel om hva han siktet til, uttaler Haugen i skriv til meg av 8. november 1950 (dok. 109):

«Det jeg siktet til, var det forhold at kommandanten på Festningen, major Hock-Nilsen, allerede om morgenen den 9. april 1940 stengte Festningen og nektet kontant å utlevere uniformer, våpen m. v. til dem som meldte seg til tjeneste for de vepnede styrker. I løpet av dagen 9. april, natten og 10. april var der oppsamlet på Kongsvinger flere hundre mann, som ønsket å stille seg til tjeneste. Da de ikke fikk utlevert militært utstyr, ga en god del seg i vei til Elverum og fikk der utlevert så langt det rakk. Ved middagstider den 10. april ble de ca. 20 tyskere, som var internert på Kongsvinger Festning, marsjert ned til jernbanestasjonen, hvor der på ordre fra Hock-Nilsen var oppsatt en spesiell jernbanetransport til Oslo. At dette vakte forargelse, er jo forståelig, og for meg og andre som kjente til hva disse tyskere hadde forsøkt å gjøre mot sjøfolkene, var det en hån å se dette utslag fra Festningens kommandant. Over telefon forsøkte vi å få brakt på det rene hvor Hock-Nilsen hadde fått ordren om å frigi tyskerne fra, men fikk til svar at det var hans ordre og ingen andres.

Personlig reiste jeg om ettermiddagen den 10. april til Elverum. Som sivilist hadde jeg store vanskeligheter med å komme over sperringen ved Sorma bru, men da jeg opplyste at mitt ærend var å komme i forbindelse med kommandoen på Elverum for å avgi rapport om det vi var vitne til på Kongsvinger, kom jeg igjennom. Jeg avga i løpet av natten rapport til vedkommende kommandant, som lovet at i løpet av neste dag skulle det bli sendt et vaktkompani eller vakttropp til Kongsvinger, og vedkommende kommandant var for øvrig enig i at Hock-Nilsen straks skulle settes ut av funksjon.

Jeg reiste tilbake samme natt, og ved ankomst Kongsvinger om morgenen får jeg se kommanderende general Laake sivilkledd på Grand hotell. Han bestilte en drosje, og de opplysninger jeg fikk om dette var at han skulle til sitt hjem. Det ble senere på dagen opplyst at han kjørte gjennom de norske forsvarslinjer på Skarnes og inn i de tyske linjer, og sjåføren som kjørte ham, fikk av tyskerne anledning til å returnere. Først senere fikk vi på Kongsvinger opplysning om at kommanderende general var avsatt. Avsatt eller ikke avsatt, — vi fant det i høyeste grad uforsvarlig og forbryterisk at han lot seg kjøre rett inn i de tyske linjer.»

Jeg kan ikke se noe uriktig i at ting som disse ble omtalt med harme og diskutert mellom norske borgere. Så langt går det frie ords rett, selv i krig. En annen sak er at den som ikke kjenner bakgrunnen, kan komme til å skyte over målet med sin kritikk. Jeg tar ikke standpunkt til om det er skjedd her, for det er i alle tilfeller klart, at selv nokså hard kritikk av ting som skjedde eller skal ha skjedd på Kongsvinger, ikke i noe tilfelle gir grunnlag for slike beskyldninger som dem Getz har rettet ikke bare mot Haugen, men også mot Tranmæl, Lie og Zachariassen.

Det blir etter det anførte min tilråding til Generaljurisdiksjonssjefen at saken så langt den vedrører Tranmæl, Lie, Zachariassen og Haugen, henlegges uten videre forføyning, da det ansees brakt på det rene at det ikke for noen av dem foreligger straffbart forhold.

Oberst Getz.

Når de alvorlige beskyldninger oberst Getz har reist mot navngitte personer viser seg så grunnløse som tilfellet her er, reiser spørsmålet seg om ansvar for oberst Getz.

Så langt en slik sak vedkommer den militære påtalemyndighet, må forholdet henføres under den militære straffelovs § 67 om uriktige tjenstlige erklæringer, eller under samme lovs § 68 om utferdigelse av tjenstlig erklæring avgitt for å tjene som bevis, og hvor det anføres eller bevitnes usannhet eller legges skjul på sannheten.

Dette reiser to spørsmål:

for det første: er det skrift fra Getz som stortingsmann Sven Nielsen refererte, en slik

tjenstlig meddelelse eller erklæring som det siktes til i mil. strl. §§ 67 og 68?

for det annet: har Getz i rapporten uttalt seg bevisst uriktig, slik at det foreligger en forsettlig overtredelse av de nevnte bestemmelser?

Hva det førstnevnte spørsmål angår, er jeg tilbøyelig til å besvare det bekreftende. Sjefen for Den krigshistoriske avdeling, oberst Johannes Schiøtz, uttaler i skriv til Forsvarsstaben av 2. november 1948 (dok. 6 side 3):

«Oberst Getz leverte personlig i slutten av april 1947 til Avdelingens sjef: «Personlige stemninger før og under krigen 1940», datert 22. april 1947 og skrevet med blyant. Vedheftet finnes et lite papir som nærmest ser ut som et konsept, skrevet med blyant og med flere rettelser og overstrykninger. Det anførte går inn i oberstens «personlige stemninger». Fidimert gjenpart av «Personlige stemninger» med det som er anført på papiret avmerket, følger vedlagt. Som det sees, er det det samme som stortingsmann Sven Nielsen siterte, med unntagelse av avslutningen.»

I tilslutning hertil forklarer oberst Schiøtz som vitne (dok. 91 side 2):

«V. er sjef for Den krigshistoriske avdeling. Ang. de rapporter som er mottatt fra oberst Getz henviser v. til det han har uttalt i skrivelse av 2. november 1948 fra avdelingen til Forsvarsstaben. Denne skrivelse er gjengitt i Stortingsdok. nr. 4 for 1949 side 3 til 4. V. vedtar den som sin rettslige forklaring. Den ble lest opp slik som gjengitt i sakens dok. 6 fra begynnelsen side 3 til og med 3dje avsnitt side 3 spalte 2, som slutter med: «de rapportene m. v. som has ved avdelingen.»

På spørsmål uttaler v. at oberst Getz' «personlige stemninger» før og under krigen 1940 som er gjengitt i St. dok. 4 side 4 ff. er journalisert ved Den krigshistoriske avdeling og behandlet som alt annet stoff.

V. kan ikke uttale seg om hvorvidt denne tilleggsrapport kan betegnes som en «tjenstlig rapport». Dette på grunn av at oberst Getz på det tidspunkt var gått av for aldersgrensen, og etter v.'s mening ikke hadde noen plikt til å avgi rapporter. V. mener at oberst Getz da han ga rapporten måtte vært fullt klar over at avdelingen kunne komme til å benytte den ved utarbeidelsen av de fremstillinger som senere måtte bli offentliggjort om operasjonene i Nord-Trøndelag.

V. opplyser at det er riktig at han ved en anledning spesielt ba oberst Getz om å sende inn en tilleggsuttalelse til sin bok av 1940. Dette for at avdelingen skulle få en redegjørelse for den situasjonsbedømmelse og de overlegninger som fant sted før de større beslutninger kom til utførelse. Avdelingen mottok en håndskrevet uttalelse av oberst Getz, kalt «Personlige stemninger før og under krigen 1940», og denne var datert 22. april 1947. Den ble mottatt 27. april 1947. V. var ikke fornøyet med dens innhold, idet den ikke ga de opplysninger v. ønsket. Han skrev derfor 28. april 1947 til Getz og ba om en ytterligere uttalelse. Denne uttalelse mottok avdelingen straks etter, og den er datert 1. mai 1947. V. fremlegger et bekreftet eksemplar, som ved-

legges sakens dok. Denne ga de faktiske opplysninger som v. ønsket.

I tilslutning til sine uttalelser i skriv av 2. november 1948 opplyser v. at oberst Getz' rapporter og uttalelser ikke har vært utlånt fra Den krigshistoriske avdeling og ikke har vært gjennomgått av andre enn avdelingens personale og Generaladvokaten.

Så vidt v. kan se, er «Et blad av tilleggsrapport til oberst Getz' fektningsrapport fra Nord-Trøndelag, pag. 4» gjengitt i sakens dok. 6 side 8 til 9, ikke innkommet ved Den krigshistoriske avdeling. V. ser av sakens dok. 6 at dette «blad» ikke stemmer med ordlyden i den stemningsrapport som avdelingen har mottatt, for så vidt angår enkelte punkter.»

Jeg legger her avgjørende vekt på det som oberst Schiøtz har opplyst om at skriftet er innkommet til og journalisert ved Den krigshistoriske avdeling, og der er blitt behandlet som alt annet stoff, samt videre på opplysningen om at Getz, da han ga rapporten, ifølge oberst Schiøtz måtte være klar over at Avdelingen kunne komme til å benytte skriftet ved utarbeidelsen av fremstillinger om operasjonene i Nord-Trøndelag.

I forhold hertil legger jeg mindre vekt på hva oberst Schiøtz nevner om at oberst Getz var gått av for aldersgrensen på det tidspunkt da rapporten fremkom, og dermed kanskje ikke lenger var tjenstlig forpliktet til å avgi noen slik rapport. Det moment Schiøtz her peker på, fører ganske visst til at Getz ikke lenger var «krigsmann» i den militære straffelovs forstand. Se lovens § 4 nr. 1. Men mil. strl. §§ 67 og 68 gjelder ikke bare for krigsmenn, men for militærpersoner i det hele tatt. Det ville også være lite naturlig om den tilfældighet at oberst Getz i mellomtiden var falt for aldersgrensen og kunne ha unnslått seg for å avgi noen rapport, skulle avskjære eller redusere ansvaret, når han likevel som tidligere brigadesjef valgte å avgi rapport til rette tjenstlige instans.

Også stortingsmann Sven Nielsen har — etter mitt skjønn med full føye — oppfattet det skrift han refererte, som en tjenstlig rapport med den tilforlatelighet en venter av en slik rapport.

Hva angår spørsmålet om oberst Getz forsettlig har meddelt usanne opplysninger, med andre ord om han har fremsatt sine beskyldninger mot bedre vitende, er det påfallende at Getz, som innrømmer sin manglende førstehåndsviten, heller ikke har kunnet påvise noen kilde for så alvorlige beskyldninger. Krigsdommer Lindboe avviser bestemt å være kommet med de uttalelser Getz tillegger ham. Jeg viser på den ene side til Getz' rettslige forklaring dok. 12 side 2, og på den annen side til Lindboes rettslige forklaring, dok. 20 side

6 fg. Det er hevet over tvil at Lindboes forklaring er den riktige. For det første var Lindboe avskåret fra å rapportere som nevnt, alt av den enkle grunn at han ikke hadde noe å rapportere, slik jeg har redegjort for i det foregående avsnitt av tilrådingen. Men dessuten anser jeg det brakt på det rene at Lindboe i det hele tatt ikke har besøkt Getz og Brigadekvarteret til slik tid som anført av Getz. Jeg viser til Lindboes opplysninger om reiserute m. v., som så langt det i dag er mulig å kontrollere dem, stemmer med de opplysninger som ellers er skaffet til veie. Oberst Wettre som Getz har påberopt som vitne, uttaler i «Dagsavisen» for 6. november 1948, dok. 21:

«Jeg var ikke til stede ved noe møte i Brigadekvarteret i Snåsa mellom oberst Getz og nåværende fylkesmann Lindboe.»

I anledning av en senere uttalelse i samme avis for 13. november 1948 som Getz har villet ta til inntekt for seg, har jeg skrevet til oberst Wettre (dok. 24), som i skriv av 23. mai 1950 (dok. 36 a) fastholder at han ikke traff fylkesmann Lindboe i Brigadekvarteret den 2. mai 1940, den dag Linboe skal ha rapportert oppvigleriet.

Det er uenkelig rart, om Getz som både har oppfordring til å huske og selv mener å huske tingene så godt, kan uttale seg så positivt og så avgjort uriktig, uten selv å være klar over det. På den annen side skal en ikke være blind for at dette var bevegede dager, og at det fra 1940 til tilleggsrapporten fremkom, var gått 7 år, som kan ha ført med seg store forskyvninger i erindringsbildet. Det vil derfor ikke være lett å fastslå i dag at noen forklarer seg bevisst uriktig om det som hendte i 1940.

Til det anførte kommer at det skal særlig sterke grunner til å gjøre strafferettslig ansvar gjeldende etter 10 år. For de fornærmede i saken må det være tilstrekkelig at beskyldningenes grunnløshet er brakt på det rene. Tiltale mot Getz etter mil. strl. § 67 eller § 68 forutsetter som nevnt en tjenstlig rapport med bevisst usanne opplysninger. Kommer retten til at disse vilkår eller ett av dem mangler, vil resultatet bli frifinnelse, uten at spørsmålet om beskyldningenes objektive sannhet i det hele tatt blir prøvet. Ingen ville være tjent med en slik avgjørelse. Begjæring om påtale for ærekrenkelse er ikke fremkommet fra noen av de fornærmede. Slik begjæring ville i tilfelle være gjenstand for borgerlig forfølgning.

Jeg rår etter det anførte til at saken, så langt den angår oberst Getz, henlegges på grunn av bevisets stilling, uten videre forfølgninger.

Krigsdommer Lindboe.

Krigsdommer Lindboe berøres ikke av de beskyldninger Getz opprinnelig kom med mot Tranmæl, Lie, Zachariassen og Haugen. Men det er under saken kommet fram at Getz alt sommeren 1940 har rettet alvorlige beskyldninger også mot Lindboe som krigsdommer i april—mai samme år. Linboe var etterlatende som krigsdommer og virket overnervøs, hevder Getz. Jeg viser til dok. 7 (St. dok. nr. 4) side 1 nederst:

«Krigsdommeren oppholdt seg på Steinkjer til 21. april og evakuerte til Ogdal da Steinkjer ble bombet den dag, så brigaden hadde ingen forbindelse med ham før han besøkte brigadekvarteret i Snåsa 2.—3. mai på vei til Jørstad st.» — —

Videre viser jeg til dok. 17 og 18, hvor Getz gjør krigsadvokatens forhold til gjenstand for skarp kritikk.

Angrepene førte til at det ble innhentet uttalelser fra krigsdommeren og krigsadvokaten, og i skriv av 6. oktober 1940 (dok. 19) uttaler Getz seg deretter noe mer moderat, dog slik at han i det store og hele fastholder kritikken.

Jeg har ansett det riktig å la etterforskningen omfatte også krigsdommerens forhold. Det så meget mer som oberst Getz subsidiært har fremholdt at krigsdommer Lindboe kan være kommet med ureflekterte uttalelser, rett og slett fordi nervene sviktet.

Krigsdommerens forhold hører antakelig ikke under militær jurisdiksjon, men for fullstendighets skyld er, som sagt, også denne side av saken undersøkt. De opplysninger som er fremkommet, er tilstrekkelige til å fastslå at oberst Getz' uttalelser også for så vidt savner ethvert grunnlag. Samstemmige uttalelser fra en rekke forskjellige vitner viser at krigsdommeren etter å ha mottatt en noe forsinket oppnevning tok seg fram gjennom linjene til de norske styrker, og at hans sinnsro var fullt på høyde med andres. Jeg viser til dok 71—79 og 81—83, jfr. også 36 a.

Getz kritiserer krigsdommeren for ikke å ha fremmet en eneste sak. Kritikken har feil adresse. Etter den militære rettergangslovs § 64 trer de militære straffedomstoler kun i virksomhet ifølge begjæring fra den militære påtalemyndighet og opphører deres virksomhet når begjæringen trekkes tilbake. Den militære påtalemyndighet var i dette tilfelle ingen annen enn oberst Getz sammen med den beskikkede krigsadvokat, som ikke har hatt noe å utsette på Lindboe. Hvis noe er blitt for sømt, faller ansvaret på påtalemyndigheten, ikke på krigsdommeren. Men i saken er ikke opplyst andre feil enn dem som med nødvendighet måtte følge av at den militære rettspleie hadde vært opphevet og ute av kraft i

1951

Dokument nr. 6

9

20 år, og at et militært rettsapparat ikke lar seg stable på benene i en håndvending under forhold som dem som rådet i april 1940.

Om en enkelt sak hvor krigsdommeren tok et annet standpunkt enn jurisdiksjonssjefen, viser jeg til dok. 80. Jeg er ikke i tvil om at det var krigsdommeren som så rett i den saken, når han rådet fra at det ble etablert standrett.

Der er så meget sterkere grunn til å ta avstand fra oberst Getz' angrep på Linboe og andre embetsmenn i Trøndelag, som disse angrep fortsatte under okkupasjonen. Således skriver Getz den 14. juni 1941 til fylkesmann Prytz (omslag 3 dok. 14):

«Med mitt kjennskap til enkelte politimestere innen det distrikt jeg får med å gjøre, tror jeg det vil bli nødvendig å reformere (successive) flere steder. Men dessverre kommer ikke en reformering av dommerstanden inn under meg, og der har vi noen av de verste eksemplarer.»

Dette sier vel i grunnen nok om bakgrunnen for angrepene.

Jeg anser det i forhold til krigsdommer Lindboe unødvendig å avgi tilråding i form av noen konklusjon. Det er klart at det ikke blir spørsmål om noen forføyning i forhold til ham.

Sluttmerknader.

I det skriv til stortingsmann Sven Nielsen av 18. oktober 1948 (dok. 94), hvormed Getz stillet tilleggssrapporten til disposisjon for stortingsmann Sven Nielsen til bruk under riksrettsdebatten, uttaler Getz at han gjerne ser at Nielsen og andre «blir bekjent med grunnen til at fektningsrapporten ble trykt i sin tid».

Da fektningsrapporten er alminnelig kjent, og da det i sin tid vakte sterk oppmerksomhet at et slikt skrift kunne bli utgitt i trykken den gang Getz offentliggjorde den i bokform, bør kunngjøringen av rapporten stilles i sin rette sammenheng.

Oberst Getz opplyser selv i skriv til fylkes-

mann Prytz av 15. oktober 1940 (dok. liste 5 nr. 3):

«Jeg har samtidig skrevet til chefen for det departement vi militære nå sorterer under — statsråd Hagelin — og meddelt at jeg kommer til Oslo omkring månetsskiftet, og stiller mig til regjeringens disposisjon, idet jeg er enig i dens politikk. — Jeg har den tro, at den fektningsrapport jeg lot trykke — nå har nådd dem, som den kan nå her i landet: også de av våre engelske fedrelandsvenner, som overhode er å formå til å læse noe, som der fins noe sandhet i. — Indtil så var skedd har jeg ment — og kjæmpet hårdt for — at skriftet ikke skulde brukes i propagandaen for ikke å forhåndsexcludere det fra de engelske fedrelandsvenners bord.

Jeg har av samme grund også personlig holdt mig stille som en mus og nektet å opptre i kringkasting eller som introdusør av skrifter etc. —

Men nå antar jeg denne taktik snart ikke er nødvendig lenger, og jeg overveier å si et siste ord til nord-trønderne før jeg reiser — rent saklig.»

Av den borgerlige etterforskning (se særlig dok. liste 1 nr. 22) går videre fram at oberst Getz etter avtale med tyske forlag er blitt garantert forfatterhonorar for utgivelse av boken i 6 forskjellige land.

Det er fastslått og offentlig uttalt av Den militære undersøkelseskommissjon av 1946, at oberst Getz gjorde sin plikt som brigadesjef under kampene i 1940. Det er forståelig at han har følt bitterhet over at det negative resultat til dels ble tilskrevet ham, mens det i virkeligheten skyldtes et gjennom lange tider forsømt forsvar og unnlatt rettidig mobilisering, i forbindelse med våre alliertes sviktende evne til å yte tilstrekkelig hjelp på det kritiske tidspunkt. Men denne i og for seg naturlige bitterhet unnskylder ikke den holdning oberst Getz senere inntok. Den gir ham ikke krav på å se offentliggjøringen av fektningsrapporten i noe annet lys enn den etter sin sammenheng tilkommer. Og særlig gir det ham ingen rett til å mistenkeliggjøre menn som i lojalt samarbeide med ham gjorde hva de kunne for å bøte på mangler som det tross all god vilje var for sent å avhjelpe.

Generaladvokatembetet

Ivar Follestad.